

FÓKUSZPONT

ERŐSZAK A SZERB-MAGYAR HATÁR KÖZELÉBEN: BŰNSZERVEZETEK KÖZÖTTI DOMINANCIAHARC VAGY A KULTURÁLIS KÜLÖNBSÉGEK MANIFESZTÁLÓDÁSA?

Az elmúlt időszakban egyre inkább elszaporodtak az embercsempészekhez (és bevándorlókhoz?) köthető erőszakos cselekmények a Vajdaságban. Azonban kijelenthető, hogy a problémával kapcsolatban kialakuló társadalmi diskurzus fókusza szinte teljes mértékben megfelel a jelenséget kiváltó valódi okokról. Holott vétek volna figyelmen kívül hagyni az egyes esetek motivációs erőit, és szintén nem célszerű az embercsempész bűnszervezetek tagjait, valamint az őket „megbízó” irreguláris bevándorlókat egy homogén halmaznak tekinteni. A kép ennél sokkal árnyaltabb, ami a Migrációkutató Intézet korábbi kutatásaiból is egyértelműen kiderül.

Az Intézet munkatársai a 2022-es és 2023-as évben is több ízben jártak a déli határ szerb oldalán, ahol interjúkat készítettek arab anyanyelvű bevándorlókval. A terepbejárások során hamar világossá vált, hogy a különböző migráncsoportok etnikai alapon klikkesednek. Ennek értelmében az arab bevándorlók helyzetét vizsgálva két nagyobb elkülönülés volt felfedezhető: a magukat arabnak valló közel-keletiek és észak-afrikaiak távolságot tartanak az afgán nemzetiségűektől, viszont az is előfordul, hogy a különböző arab országok állampolgárai sem közösködnek szívesen egymással. Az előbbivel kapcsolatban elmondható, hogy a marokkói bevándorlók narratívája szerint az afgánok súlyos veszélyt jelentenek mindenkire. Éppen emiatt a nyugat-balkáni útvonalon keresztülhaladó arabok többnyire együtt vannak, habár nem minden esetben, ugyanis kutatóink találtak olyan szíriai csoportokkal is, amelyek kiemelték, hogy az észak-afrikai arabokkal nem jó a viszonyuk. Az ilyen jellegű szembenállások rávilágítanak arra, hogy a különböző ázsiai és afrikai országokból érkező migránsok kulturális szempontból korántsem alkotnak homogén

közösséget, de ez még nem feltétlenül jelenti azt, hogy az eltérő háttérrel bíró csoportok között súlyos összetűzések alakulnának ki.

Ami konkrétan a lövöldözéseket illeti, öt szereplőt vélhetünk felfedezni az egyenletben. Az embercsempészek saját érdekeiket védve a fegyveres erőszak alkalmazásától sem riadnak vissza. Sok esetben különféle nációk alapján csoportosulnak és foglalnak el területeket a magyar határ közelében, ami miatt, ha összetűzésre kerül sor közöttük, akkor egy-egy szituáció könnyen etnikai bandaháborúvá fajulhat. Ráadásul időnként „miniállamokat” és „városokat” alapítanak a magyar-szerb határ közelében, és onnan irányítják illegális tevékenységüket. Ezeket a szerb hatóságok olykor felszámolják, de az eddigi tapasztalatok alapján hamar újraszerveződnek. Emellett ott vannak a segítők (sokszor egykori migránsok), akik a bűnszervezetek piramisának alsó harmadában foglalnak helyet és legtöbbször ők a fegyverek és létrák hordozói. Továbbá a „legfontosabb” szereplők maguk a bevándorlók, kiknek célja a Szerbián és Magyarországon történő minél gyorsabb áthaladás és a célországba való eljutás. Ez utóbbiak korántsem érdekeltek abban, hogy fegyveres konfliktusokban vegyenek részt, de ezek kitörésekor jellemzően a közelben tartózkodnak. Ezenfelül szót érdemel még a szerb hatóságok szerepe is, akik a téma Achilles-sarkának tekinthetők, mivel, ha nem engednék a nagyobb migránsközösségek létrejöttét a szerb erdőben, akkor összecsapások sem alakulnának ki. Végezetül pedig a helyi lakosokat is meg kell említenünk, akik a leginkább kitettek az időnként kibontakozó zűrzavarnak, ami jelentősen rontja életminőségüket. A probléma tehát rendkívül összetett és a jelek szerint az összetűzések főképpen a bűnözői csoportok és a bevándorlókra rátelepedett embercsempészek miatt robbannak ki, mely helyzet mindaddig fenn fog állni, amíg az erdők mélyén lévő nagyobb kompániákat fel nem számolják.